

curier

economic legislativ

Drept și uzanțe internaționale

Răspunderea în cadrul comerțului S.M.P.S.

Răspunderea părților în contractul de transport al mesageriilor în trafic internațional supus Convenției S.M.P.S. se aliniază, în mare măsură, principiilor care guvernează răspunderea în materia transportului de mărfuri pe calea ferată.

În ceea ce privește răspunderea cărașului, aceasta decurge din prevederile art. 31 par. 1 din convenție, prevederi potrivit cărora calea ferată care a primit spre transport mesagerii și a eliberat recipisa ce constituie actul dovădit al contractului de transport răspunde față de predător de efectuarea transportului pe întregul parcurs pînă la eliberarea mesageriilor în mâinile destinatarului. Se consacră astfel — și în acest domeniu — principiul răspunderii cărașului unic, calea ferată de expediție neputînd invoca faptul că evenimentul care a determinat executarea necorespunzătoare a contractului de transport a survenit pe un teritoriu aparținînd altei căi ferate.

În acest cadru legal, calea ferată răspunde pentru :

- depășirea termenului de executare a contractului de transport ;
- pierderea totală sau parțială a mesageriilor în timpul transportului ;
- avarierea mesageriilor în timpul transportului ;
- neprezentarea la timp la destinație a documentelor însoțitoare anexate de predător și menționate în actele care au însoțit transportul.

Art. 32 par. 2 din convenție prevede scutirea căii ferate de răspunderea pentru pierderea totală ori parțială a mesageriilor sau pentru avarierea lor, dacă acestea au fost provocate de una din următoarele cauze :

- 1) ca urmare unor împrejurări pe care calea ferată nu le-a putut preîntîmpina și a căror înlăturare nu a depins de ea ;
- 2) în urma însușirilor naturale deosebite, proprii, ale mesageriilor care au provocat spargerea, ruginirea, alterarea interioară sau alte urmări similare ;
- 3) din vina predătorului sau destinatarului mesageriilor ;

4) din cauza defectuoșității ambalajelor care nu a putut fi observată după aspectul lor exterior la primirea spre transport a mesageriilor ;

5) dacă predătorul mesageriei a expediat obiecte excluse de la transport sub o denumire falsă, inexactă sau incompletă.

În ceea ce privește mesageriile care, datorită proprietății lor deosebite, sînt supuse pierderii din greutate în timpul transportului, calea ferată este răspunzătoare, indiferent de distanța pe care s-a efectuat transportul, numai pentru partea din greutatea pierdută care depășește.

— 2% din greutatea mesageriilor predate la transport în stare lichidă, proaspătă sau umedă ;

— 1% din greutate pentru celelalte mesagerii supuse pierderilor din greutate în timpul transportului.

În cazul cînd mai multe colete de mesagerii se transportă cu o singură recipisă, procentul admisibil de pierdere din greutate se calculează separat pentru fiecare colet, dacă greutatea fiecărui colet a fost indicată în recipisă la primirea mesageriilor spre transport.

În ipoteza pierderii totale a mesageriilor sau a pierderii numai unor colete, căii ferate nu-i profită, pentru rațiuni lesne de înțeles, coeficienții menționați mai sus.

În sfîrșit, potrivit art. 32 par. 6 din convenție, calea ferată este scutită de răspunderea pentru lipsa din greutate dacă numărul coletelor este complet iar ambalajul este intact. Socotim că această dispoziție se bazează pe prezumția că, în condițiile date, lipsa nu a putut proveni din timpul transportului și din vina căii ferate.

Cît privește răspunderea căii ferate pentru lipsa totală sau parțială a mesageriilor, aceasta se concretizează în :

a) plata unei despăgubiri egale cu valoarea declarată a mesageriilor pierdute în întregime în timpul transportului (valoare însușită de calea ferată prin eliberarea recipisei de mesagerie).

b) plata cu titlu de daune a unei cote părți din valoarea declarată a mesageriei pentru fiecare kilogram lipsă în cazul pierderii parțiale a mesageriilor în timpul transportului.

c) în afara despăgubirilor de mai sus, calea ferată datorează taxele de transport, taxele vamale și alte cheltuieli în legătură cu transportul mesageriilor pierdute sau cu partea pierdută.

Supliment la

nr. 8 1984

Revista
ECONOMICA

Art. 33 par. 3 alin. ultim din convenție prevede în mod expres că „alte despăgubiri nu se acordă” ceea ce corespunde principiului răspunderii limitate a cărașului pentru lipsurile produse în timpul transportului, principiu care se regăsește în cvasitotalitatea legislațiilor privind transportul feroviar.

În cazul avarierii mesageriilor, calea ferată datorează drept despăgubiri suma care reprezintă partea din valoarea declarată corespunzătoare procentului de reducere a valorii mesageriilor în urma avarierii. În conformitate cu prevederile art. 34 par. 3 din convenție, cuantumul acestei despăgubiri nu trebuie să depășească :

— suma despăgubirii pentru pierderea totală, dacă, în urma avarierii, mesageriile au fost depreciate în întregime ;

— suma despăgubirii pentru pierderea părții depreciate, dacă în urma avarierii s-a depreciat numai o parte din mesagerii.

Aferent despăgubirilor datorate, calea ferată este obligată și la plata dobânzii de 4% pe an în cazul când răspunsul la reclamație sau achitarea despăgubirilor are loc după expirarea a 150 zile de la data prezentării reclamației administrative.

Potrivit art. 36 par. 4 din convenție, dobânzile se calculează pînă în ziua achitării sumei datorate de calea ferată, începînd de la următoarele termene :

— la reclamațiile privind taxele de transport încasate în plus, din ziua încasării surplusului ;

— la toate celelalte reclamații, din ziua depunerii reclamației.

Dacă la reclamațiile privind restituirea sumelor încasate în plus plata este efectuată în termen, dobânzile se datorează începînd din ziua prezentării reclamației.

În ceea ce privește depășirea termenului de executare a transportului, art. 32 par. 7 prevede exonerarea căii ferate de răspundere „în următoarele cazuri :

1) în cazul înzăpezirilor, inundațiilor, surpărilor și altor calamități ale naturii, pentru un termen de pînă la 15 zile, în urma dispozițiilor organelor centrale ale căilor ferate din țara respectivă ;

2) în cazul altor împrejurări care au provocat întreruperea sau restricționarea circulației din ordinul guvernului țării respective”.

În afara cazurilor enumerate, calea ferată răspunde, pentru fiecare zi de depășire a termenului de executare, cu o amendă de 1,5% din taxele de transport cu mențiunea că totalul amenzii nu poate depăși 30% din taxele de transport aferente mesageriei sosite cu întârziere la destinație.

Amenda nu se datorează în situația cînd calea ferată este obligată să plătească despăgubiri pentru pierderea totală a mesageriilor în timpul transportului. În schimb, în cazul cînd pierderea este doar parțială iar transportul s-a executat cu întârziere, amenda este datorată pentru aceea parte din mesagerii care nu a fost pierdută. Tot astfel, amenda se cumulează cu despăgubirile atunci cînd mesageriile avariate în timpul transportului sînt predate la destinație cu întârziere. Altfel spus, cele două sancțiuni, corespunzînd unor abateri diferite, se aplică concomitent.

Potrivit art. 35 par. 4 din convenție, destinatarul mesageriilor pierde dreptul de a încasa amenda pentru depășirea termenului de executare a contractului de transport dacă

mesageriile sosite cu întârziere nu au fost ridicate de la stația de destinație în termen de 24 ore de la avizarea de sosire făcută de calea ferată.

În ceea ce privește predătorul, acesta răspunde de toate consecințele pe care le implică împiedicările la transport sau la eliberare a mesageriei, exceptînd cazul cînd dovedește că ele s-au produs din vina căii ferate. În conformitate cu art. 28 par. 4 din convenție, toate cheltuielile și plățile care au survenit ca urmare a împiedicării la transport sau la eliberare se încasează de la destinatar la eliberarea mesageriilor sau de la predător, dacă mesageriile se înapoiază în stația de predare inițială.

După cum se observă, calea ferată își realizează drepturile fie de la predător, fie de la destinatar în funcție de situația transportului la data nașterii drepturilor respective. Ca urmare, în relațiile juridice dintre predător și destinatar — relații care depășesc sfera contractului de transport — cheltuielile și daunele respective se vor localiza, în final, la partea în culpă pentru ocazionarea împiedicărilor la transport sau la eliberare.

Pretențiile predătorului sau ale destinatarului pot fi valorificate pe cale de acțiune împotriva căii ferate numai după epuizarea fără succes a procedurii reclamației administrative. Această concluzie rezultă fără echivoc din următoarele dispoziții ale art. 39 par. 2 din convenție : „Acțiunea poate fi intentată de persoana în drept numai contra căii ferate sau administrației agenției de voiaj la care a fost depusă reclamația în conformitate cu art. 38 par. 5 și numai în cazul cînd acestea nu au respectat termenul de tratare a reclamației, stabilit la art. 38 par. 8 din prezenta convenție sau dacă în decursul aceluiași termen calea ferată sau administrația agenției de voiaj au comunicat reclamantului respingerea totală sau parțială a reclamației”. Rezultă deci, că, sub acest aspect, situația este identică cu cea reglementată prin Convenția S.M.G.S. : epuizarea procedurii de reclamație administrativă condiționează nașterea dreptului la acțiune contra căii ferate. În consecință, calea ferată poate fi acționată la arbitraj doar după trecerea celor 150 zile în care este obligatorie soluționarea reclamației administrative sau înainte de acest termen numai în ipoteza primirii rezolvării nesatisfăcătoare a reclamației. Nerespectarea celor de mai sus are drept urmare respingerea acțiunii ca prematură cu corolarul ei, localizarea cheltuielilor de arbitraj la unitatea reclamantă.

În ceea ce privește partea îndreptățită să prezinte reclamație administrativă, art. 38 par. 2 din convenție prevede că reclamația trebuie prezentată în scris de către predătorul sau destinatarul mesageriilor, căii ferate de predare sau de destinație.

Rezultă deci, obligativitatea formei scrise a reclamației, neproducînd efecte reclamațiile verbale adresate organelor căii ferate.

Dreptul la reclamație poate fi exercitat fie de către predător, fie de către destinatar, dar numai la calea ferată cu care se află în raport juridic. Acest drept de alegere se stinge odată cu prezentarea reclamației de către una dintre părțile îndreptățite.

Facultatea de alegere la care ne-am referit suferă unele restricții.

Astfel, art. 38 par. 3 din convenție prevede că cererile privind restituirea sumelor plătite în baza contractului de

transport pot fi prezentate numai de către unitatea care a efectuat plata sumelor respective și numai căii ferate care a perceput sumele.

De asemenea, la paragraful 6 al aceluiași articol se precizează că în cazul cererii de restituire a taxelor de transport pentru mesagerii, prezentarea reclamației se face de către destinatar sau predător, cu condiția prezentării recipisei de mesagerii sau a dovezilor care confirmă dreptul de reclamație.

În cazul pierderii totale a mesageriilor reclamația se întentează de predător sau destinatar cu condiția prezentării recipisei de masagerie.

Pentru pierderea parțială sau avarierea mesageriilor, reclamația se poate introduce numai de către destinatar care are obligația de a prezenta procesul verbal comercial încheiat de calea ferată. În ipoteza refuzului dovedit al căii ferate de a întocmi un atare proces verbal, reclamația se introduce cu un alt act de constatare, încheiat conform legislației interne privitoare la constatarea lipsurilor cantitative și calitative.

De asemenea, destinatarului îi revine exclusiv dreptul de a introduce reclamația privind depășirea termenului de executare a contractului de transport.

O altă condiție pentru ca reclamația administrativă să producă efecte juridice este intentarea ei în cadrul termenului de prescripție reglementat prin art. 40 par. 1 din convenție astfel:

„Reclamațiile și acțiunile contra căilor ferate sau administrațiilor agențiilor de voiaj precum și cererile și acțiunile căilor ferate:

1) față de călători, precum și față de predătorii sau destinatarii mesageriilor, privind plata amenzilor sau despăgubirilor pentru daune;

2) față de călători și predătorii sau destinatarii mesageriilor, pentru sumele care au fost încasate de la aceștia, se pot formula în termen de 6 luni, cu excepția reclamațiilor cu privire la depășirea termenului de livrare a bagajelor și mesageriilor, pentru a căror prezentare s-a stabilit un termen de prescripție de 30 zile“.

Se observă deci, că, în cadrul Convenției S.M.P.S., termenele de prescripție sînt sensibil mai scurte decît cele reglementate prin art. 30 din Convenția S.M.G.S. (9 luni, termenul general și 2 luni, în cazul pretențiilor întemeiate pe depășirea termenului de executare a contractului de transport). De aici, necesitatea ca unitățile socialiste să cunoască exact convenția aplicabilă contractului de transport în legătură cu care înțeleg să formuleze pretenții contra căii ferate.

În cadrul Convenției S.M.P.S., termenele de prescripție încep să curgă astfel:

— la despăgubirile pentru avarierea sau pierderea parțială a mesageriilor, precum și în cazul depășirii termenului de executare a contractului de transport, din ziua eliberării mesageriei;

— la despăgubirile pentru pierderea totală a mesageriilor, după trecerea a 20 zile de la expirarea termenului de executare a contractului de transport;

— la restituirea taxelor de transport, a amenzilor sau la cererile întemeiate pe aplicarea greșită a tarifului sau a erorilor la calcularea taxelor, din ziua achitării lor;

— în toate celelalte cazuri, din ziua stabilirii împrejurărilor care au servit ca bază pentru prezentarea reclamației.

Reclamațiile administrative legal introduse, adică formulate de partea îndreptățită în termen și cu anexarea actelor necesare, produc efecte suspensive de prescripție. Astfel, efectele se produc doar limitat în timp, în sensul că prescripția își reia cursul din ziua în care reclamația a fost respinsă integral sau parțial și cel mai târziu din ziua împlinirii intervalului de 150 zile în care calea ferată are obligația de a rezolva reclamația.

L. ICZKOVITS

Transportul de mesagerii în cadrul Convenției S. M. P. S.

Alături de convențiile S.M.G.S. și C.I.M. sînt incidente — în raporturile juridice rezultînd din contractul de transport în trafic internațional — și prevederile Convenției cu privire la traficul internațional de călători S.M.P.S., în vigoare de la 1 mai 1972.

Conform art. 1 din Convenția S.M.P.S., ea „reglementează traficul direct internațional pe calea ferată pentru transportul călătorilor, bagajelor și mesageriilor, precum și traficul combinat cale ferată — mare pentru transportul călătorilor și bagajelor între căile ferate ale Republicii Populare Socialiste Albania, Republicii Populare Bulgaria, Republicii Populare Ungaria, Republicii Socialiste Vietnam, Republicii Democratice Germane, Republicii Populare Chineze, Republicii Populare Democratice Coreene, Republicii Populare Mongole, Republicii Populare Polone, Republicii Socialiste România, Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Republicii Socialiste Cehoslovace“.

Din prevederile art. 1 citat mai rezultă că, în raporturile cu clientela, calea ferată este reprezentată de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Prin urmare, reclamația administrativă trebuie adresată acestui minister iar parte în litigiile arbitrale determinate de executarea necorespunzătoare a obligațiilor rezultînd din contractul de transport încheiat în condițiile Convenției S.M.P.S. este același minister, nu regionalele de cale ferată pe a căror rază de activitate se află stația de expediere sau, după caz, stația de destinație.

În cele ce urmează, ne vom referi la dispozițiile convenției aplicabile transportului de mesagerii, întrucît acest gen de transport interesează, mai frecvent, relațiile unităților expeditoare și destinatoare de mărfuri cu calea ferată.

În ceea ce privește încheierea contractului de transport, art. 23 par. 2 din convenție prevede următoarele:

„Dacă dorește să expedieze obiecte admise la transport ca mesagerii, posesorul lor trebuie să prezinte șefului stației o cerere scrisă (dacă aceasta este cerută de dispozițiile interne) care să conțină:

1) denumirea stației și căii ferate de predare și de destinație;

2) numele predătorului și al destinatarului, precum și adresele lor;

3) ruta de îndrumare (prin ce stații de frontieră trebuie să fie îndrumate mesageriile);

4) denumirea mărfii, cîtimea coletelor, greutatea fiecărui colet și felul ambalajului;

5) numărul și data emiterii autorizației de export a mărfii și precizarea cărui punct vamal de frontieră și la ce dată a fost transmisă această autorizație;

6) cuantumul valorii declarate.

Șeful stației stabilește posibilitățile de transport și menționează pe cerere data primirii mesageriei de la predător. Greutatea unui colet de mesagerii nu trebuie să fie sub 5 kg. și nu trebuie să depășească 165 kg.

Rezultă deci, că inițiativa încheierii contractului aparține predătorului.

În afara autorizației de export, predătorul trebuie să anexeze la cererea sa documentele care, potrivit legislației interne, trebuie să însoțească transportul (avizul de expediere, certificatul de calitate etc.).

Drept confirmare a primirii mesageriilor la transport, predătorului i se eliberează o recipisă de mesagerii care cuprinde mențiunile prevăzute la art. 23 par. 5 din convenție. Dintre aceste mențiuni esențiale sînt cele privitoare la identificarea predătorului și a destinatarului, cîtimea și greutatea coletelor, denumirea stației de expediere și a celei de destinație, precum și valoarea declarată a transportului.

Momentul primirii mesageriilor la transport este acela al aplicării ștampilei cu dată a stației de predare pe recipisa de mesagerii.

Rezultă din cele expuse că actul doveditor al încheierii contractului de transport este recipisa de mesagerii. Corespunzător caracterului real al acestui contract, drepturile și obligațiile părților se nasc pe data primirii de către căraș a mesageriei, dată care se atestă prin elementele cuprinse în ștampila aplicată de stația de expediere pe recipisa de mesagerii.

Potrivit art. 25 din convenție, predătorul are obligația de a declara valoarea la prezentarea mesageriilor. În cazul neîndeplinirii acestei obligații, călile ferate îi este interzisă primirea mesageriilor spre transport.

Neînțelegerea dintre părți asupra valorii declarate a mesageriilor constituie o piedică de netrecut în privința încheierii contractului de transport, deoarece, conform art. 25 par. 2 pct. 2 din convenție, „în caz de divergențe între predător și șeful stației în privința cuantumulului valorii declarate, mesageriile nu se primesc la transport”.

Dispozițiile la care ne referim își găsesc rațiunea în răspunderea care revine cărașului în cazul pierderii sau deteriorării mesageriilor, răspundere a cărei cîtime este influențată în mod covârșitor de valoarea declarată a mesageriilor. De fapt, este vorba de valoarea declarată de predător și confirmată de către calea ferată prin emiterea recipisei de mesagerii.

Executarea contractului de transport de mesagerii în trafic internațional implică, potrivit Convenției S.M.P.S., îndeplinirea mai multor obligații din partea părților contractante.

În ceea ce privește cărașul (calea ferată) principalele sale obligații se concretizează în asigurarea integrității mesageriilor în timpul transportului și predarea lor la destinație în termenul stabilit. Această din urmă obligație convenția o reglementează referindu-se la „termenul de livrare pentru mesagerii”.

Potrivit art. 27 par. 1, „termenul de livrare pentru mesagerii se stabilește pe baza următoarele norme:

1) pentru expediere — o zi;

2) pentru transport, de fiecare 500 km. tarifari începuți — o zi.

Termenul de livrare pentru mesagerii începe să curgă de la ora 0 a zilei următoare zilei în care mesageriile au fost primite la transport”.

Aceste termene de executare se prelungesc cu o zi pentru fiecare transbordare a mesageriilor în parcurs, cu timpul reținerilor neprevăzute pentru îndeplinirea formalităților vamale și a altor dispoziții, cu perioada de întrerupere a circulației care împiedică începerea sau continuarea transportului pe căile ferate, dacă această întrerupere nu s-a produs din vina cărașului.

Termenul de executare a transportului se calculează în raport cu distanța tarifară dintre stația de predare și stația de destinație. El se consideră respectat și în ipoteza în care mesageriile nu au ajuns în posesia destinatarului pînă la expirarea termenului de executare, dar au sosit în stația de destinație înainte de expirarea lui iar destinatarul a fost avizat asupra sosirii mesageriilor care sînt ținute la dispoziția sa.

În cazul ivirii unor împiedicări în cursul executării contractului de transport, calea ferată hotărăște — potrivit art. 28 din convenție — dacă este necesar să se ceară dispoziția predătorului sau dacă este mai indicat ca mesageriile să fie transportate pînă la stația de destinație, cu schimbarea rutei de îndrumare.

În ipoteza în care nu există o altă rută de îndrumare a mesageriilor, ca și în situația cînd executarea transportului în continuare devine imposibilă din alte cauze, precum și în cazul ivirii de împiedicări la eliberarea mesageriilor, calea ferată — prin stația în care s-a produs împiedicarea — are obligația de a înștiința telegrafic pe predător, prin stația de predare și de a cere dispoziții ulterioare.

Avizat în acest sens, predătorul are dreptul să ceară înapoierea mesageriilor în stația de predare sau să dispună ca transportul să fie eliberat unui alt destinatar în stația de destinație inițială. Opțiunea predătorului se înscrie pe versoul avizului de împiedicare primit de la stația de predare și se înapoiază acesteia, prezentîndu-se, totodată, recipisa de mesagerii, pentru a se înscrie pe ea dispoziția ulterioară a predătorului. La art. 28 par. 2 din convenție se precizează, în mod expres, că fără prezentarea recipisei de mesagerii, dispozițiile predătorului nu sînt valabile, respectiv obligatorii pentru calea ferată. Rațiunea acestei prevederi rezidă în faptul că ne aflăm în fața unei modificări a contractului de transport care se impune a fi operată în cuprinsul recipisei de mesagerii, recipisă ce constituie, așa cum s-a văzut, actul doveditor al încheierii contractului. Aceasta — deoarece, după cum s-a învederat mai sus, recipisa de mesagerii cuprinde, ca element obligatoriu, parcursul pe care se efectuează transportul și identificarea destinatarului, inclusiv adresa acestuia. Numai în cazul cînd destinatarul refuză primirea mesageriei, predătorul poate să dea dispoziție ulterioară fără prezentarea recipisei de mesagerii — prevede, în mod expres, același articol.

Convenția reglementează și situația în care predătorul nu ia nici o măsură următor avizării sale asupra împiedicării ivite. Potrivit art. 28 par. 3 „dacă din partea predătorului

avizat de impiedicarea la transport sau la eliberarea mesageriei, nu sosește nici o dispoziție în termen de cinci zile, socotite din momentul expedierii avizului, cu expediția se procedează conform dispozițiilor interne ale căii ferate unde s-a produs impiedicarea“.

Executarea contractului implică și eliberarea mesageriilor către destinatar în care scop stația de destinație este obligată să-l avizeze pe destinatar, în cel mult 16 ore, în modul stabilit prin dispozițiile legislației interne.

Primirea mesageriei se confirmă prin semnătura destinatarului. În acest fel, destinatarul devine și el parte în contractul de transport, revenindu-i drepturile și obligațiile la care se va face referire mai jos.

În cazul când destinatarul, cu toate că a fost avizat asupra sosirii mesageriilor, nu se prezintă în decurs de 5 zile pentru ridicarea lor, acestea se consideră ca nesolicitate și se valorifică conform dispozițiilor interne ale căii ferate de destinație. Asupra măsurii luate în acest sens calea ferată are obligația să-l înștiințeze pe predător.

Achitarea taxelor de transport constituie o obligație care incumbă, de regulă, predătorului. În acest sens, art. 29 par. 4 din convenție prevede că taxele de transport se încasează de către calea ferată de la predător, la înmînarea recipisei de mesagerii, pe întregul parcurs.

În cazul aplicării greșite a tarifului, stabilirii greșite a greutății sau descoperirii unor greșeli în calculul taxelor de transport, sumele încasate în plus se restituie unității de la care au fost încasate iar sumele neincasate se obțin astfel :

- a) de la predătorul mesageriilor — de calea ferată de expediere, pentru taxele plătite de acesta ;
- b) de la destinatarul mesageriilor — de calea ferată de destinație, numai pentru taxele ivite în parcurs și în stația de destinație.

O altă obligație care revine predătorului este aceea de a asigura ambalarea corespunzătoare a mesageriilor, ceea ce implică folosirea unor ambalaje rezistente și în bună stare, apte să apere de vătămări materialul rulant, restul bunurilor aflate în mijlocul de transport și să asigure securitatea muncii personalului de deservire.

În mod excepțional, calea ferată poate primi la transport mesagerii ambalate defectuos dacă nu există pericolul pierderii sau avarierii în timpul transportului — din această cauză — a restului bunurilor aflate în mijlocul de transport respectiv. În asemenea cazuri, pe recipisa de mesagerii se face mențiune cu privire la starea sau deficiențele ambalajului.

H. MATEI

Momentul final al curgerii dobinzilor moratorii

Debitorul contractual este obligat să plătească dobânzi moratorii pînă la data cînd achită suma ce formează obiectul creanței respective. În sensul arătat, art. 1363 din Codul civil dispune că „cumpărătorul datorește dobînda prețului vînzării pînă la plățirea capitalului“.

Dobînda constituie compensarea firească a prejudiciului pe care creditorul îl suportă ca efect al lipsei temporare de folosință a sumei ce i se cuvine. În momentul cînd

aceea valoare este recuperată, încetează și rațiunea curgerii în continuare a dobînzilor.

În cadrul regimului arătat, care se aplică în orice gen de creanțe contractate cu titlu oneros, determinarea momentului plății poate să difere în funcție de natura actului juridic care operează stingerea datoriei.

În cazul unei plăți în numerar (cash), se ia în considerare data cînd creditorul primește, în condițiile specificate de art. 1095 — 1105 din Codul civil, suma datorată.

În cazul plăților externe efectuate pe cale de documentare bancară, dispozițiile § 50, pct. 3 din Condițiile generale CAER 1968/1975/1979 de livrare a mărfurilor stabilesc două reguli de bază și anume :

— la decontările care se îndeplinesc prin Banca Internațională de Colaborare Economică cu sediul la Moscova (BICE), obligațiile de plată ale cumpărătorului față de vînzător se consideră executate în momentul efectuării înregistrărilor în conturile băncii țării vînzătorului la BICE ;

— la decontările care se îndeplinesc prin conturile deschise reciproc de banca țării vînzătorului și de banca țării cumpărătorului, obligațiile de plată ale cumpărătorului față de vînzător se consideră executate în momentul efectuării înregistrării în contul băncii țării cumpărătorului la banca țării vînzătorului.

În momentul arătat sistează, desigur, curgerea dobînzilor.

Referitor la soluțiile de principiu, arătate s-a ridicat în practica arbitrală problema dacă ele se aplică deopotrivă în cazul recunoașterii datoriei de către debitor.

Astfel în litigiul soluționat prin hotărîrea C.A.B. nr. 264 din 28 noiembrie 1983 s-a stabilit că vînzătorul recunoscuse prin întîmpinarea din 10 noiembrie 1983 suma cerută cu titlul de penalități de întîrziere de către cumpărătorul din R.D. Germană prin acțiunea arbitrală. În situația menționată, vînzătorul a susținut că dobînzile de 4% anual, prevăzute de § 106 din C.G.L. încetează să curgă de la acea dată, în conformitate cu dispozițiile § 66 din C.G.L.

Organul arbitral nu a împărțit acest punct de vedere, stabilind în fapt că vînzătorul nu întocmise formele bancare de plată a sumei recunoscute ca datorate nici pînă la data pronunțării hotărîrii. În drept, C.A.B. a decis că dispozițiile § 66 din C.G.L., text invocat în favoarea sa de către vînzător, nu derogă nici expres, nici implicit de la principiul general că dobînzile încetează să curgă din ziua stingerii creanței prin plată. În sensul arătat este semnificativ următorul considerent al hotărîrii arbitrale nr. 264/1983 : „Întrucît vînzătorul nu a făcut dovada cu documente bancare că suma recunoscută a fost transferată în contul cumpărătorului, de aici rezultă că dobînzile urmează să fie plătite în continuare pînă la data plății penalităților de întîrziere datorate“.

Organul arbitral a precizat astfel că recunoașterea datoriei de către debitor poate avea efect extinctiv referitor la dobînzii cu condiția, valabilă și în cadrul § 66 din C.G.L., să fie însoțită de plata efectivă și concomitentă a sumei respective.

Soluția menționată poate fi socotită pe deplin îndreptățită, deoarece § 66 din C.G.L. se mărginește să stabilească două modalități simplificate de plată, ce stau la dispoziția contractantului care a recunoscut o datorie provenită indeosebi din reclamații privind calitatea sau cantitatea mărfii livrate ori din penalități de întîrziere în predarea produselor, fără ca textul în discuție să conțină nici o precizare referitoare la sistarea curgerii dobînzilor de 4% anual. Tăcerea textului semnifică așadar că acestea rămîn supuse regimului de drept comun, chiar în cadrul § 66 din C.G.L. Cu alte cuvinte, ele nu încetează să curgă de la data recunoașterii datoriei, ci tot din momentul plății.

Dr. O. CAPĂȚINA

Soluționarea litigiilor de muncă de către instanțele judecătorești

1. INSTANȚE JUDECĂTOREȘTI — COMPETENȚE

● COMPETENȚA JUDECĂTORIILOR CA INSTANȚE DE PRIM RANG

Potrivit prevederilor art. 14, lit. b, Legea nr. 59/1968 și din dispozițiile art. 173 alin. 2, lit. c, Codul muncii, rezultă că rezolvarea majorității covârșitoare a litigiilor de muncă este de competența comisiilor de judecată, în calitate lor de organe obștești de influențare și jurisdicție. Dat fiind însă importanța anumitor litigii de muncă, fie din cauza valorii obiectului acestora, fie prin consecințele grave și îndelungate pe care le primesc, legea le-a sustras competenței comisiei de judecată, dând judecătoriei sarcina soluționării lor în fond ca primă instanță. Este de precizat că dintre instanțele judecătorești, singură judecătoria soluționează în fond ca primă instanță litigiile de muncă, tribunalele județene și al municipiului București ori Tribunalul Suprem având întotdeauna calitatea de instanțe de rangul al doilea, care exercită controlul jurisdicțional asupra sentințelor judecătorilor date în litigiile de muncă.

Potrivit prevederilor art. 13 și 14 din Legea nr. 59/1968 și ale art. 174 din Codul muncii, sint de competența judecătoriei ca prima instanță următoarele litigii de muncă :

— cererile al căror obiect este de o valoare mai mare de 5 000 lei, dintre care cităm : litigiile în legătură cu încheierea și executarea contractului de muncă, litigiile referitoare la pretențiile bănești în legătură cu desfacerea contractului sau cu reintegrarea în muncă, cu condiția expresă de a nu se contesta însăși legalitatea și temeinicia măsurilor respective, dacă acestea sint date prin dispoziția legii și competența altor organe. Delimitarea competenței judecătoriei și a comisiei de judecată după criteriul valoric se determină potrivit îndrumărilor date de Plenul Tribunalului Suprem, prin decizia de îndrumare nr. 3/1976, pct. 5 și anume „în cazul în care paguba a rezultat dintr-un fapt unic săvârșit de mai multe persoane, contestațiile introduse de cei în cauză împotriva deciziei de imputare se vor soluționa de judecătoria în primă instanță, dacă valoarea totală a pagubei depășește 5 000 lei” ;

— contestațiile împotriva desfacerii contractului de muncă și cererile privind reintegrarea în muncă, cu excepția celor prevăzute în art. 174, alin. 1, lit. b din Codul muncii. În cazul în care, în principal, se contestă desfacerea contractului ori se cere reintegrarea în muncă și printr-un alt capăt de cerere, se solicită și anumite drepturi bănești — indiferent de quantum, chiar sub 5 000 lei — competența aparține tot judecătoriei, în baza prevederilor art. 17, Cod. pr. civ., care au transpus în normă legală principiul accessorium sequitur principale. (Trib. jud. Covasna, dec. civ. nr. 209/1969) ;

— litigiile de muncă date în competența judecătoriei prin dispoziții legale exprese, cum sint cererile în legătură cu

completarea și neeliberarea carnetului de muncă și cele referitoare la reconstituirea vechimii în muncă, potrivit Decretului nr. 92/1976. În primul caz (completarea sau neeliberarea carnetului de muncă, plîngerea se poate face numai în următoarele situații : a avut loc o rectificarea din oficiu a înscrierilor efectuate ; se refuză înscrierea în carnet a unor date rezultînd din acte ; se refuză efectuarea unor rectificări a înscrierilor ; se refuză eliberarea carnetului de muncă la încetarea activității (art. 8, alin. 1 și 2, Decretul nr. 92/1976). Plîngerea trebuie înregistrată în termen de 30 de zile de la data comunicării. Plîngerile se soluționează cu precădere, cu citarea părților, instanța constituindu-se conform art. 23 alin. 2 din Legea nr. 59/1968 (art. 8, alin. 3, Decretul nr. 92/1976). Hotărîrile pronunțate de judecătoria, în soluționarea plîngerilor, sint definitive (art. 8, alin. 4, Decretul nr. 92/1976). În cazul cînd plîngerile au drept obiect reconstituirea vechimii în muncă, ele se adresează judecătoriei în a cărei rază teritorială funcționează comisia de reconstituire a vechimii în muncă. Plîngerea trebuie adresată judecătoriei în termen de 15 zile de la comunicarea procesului-verbal al comisiei. Hotărîrea judecătoriei este definitivă (art. 17, alin. 2, Decretul nr. 92/1976).

Din punct de vedere teritorial, potrivit practicii instanței supreme și literaturii de specialitate, este competentă a soluționa litigiul, judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul unitatea socialistă, cu sau fără personalitate juridică, în care lucrează (sau a lucrat) persoana încadrată, parte în litigiul de muncă. În cazul litigiilor de muncă în care figurează persoane detașate, competența aparține judecătoriei în a cărei rază teritorială își are sediul unitatea ce este parte cu contractul de muncă, în cazul în care se contestă desfacerea acestuia (Trib. Suprem., dec. civ. nr. 579/1976).

● COMPETENȚA JUDECĂTORIILOR CA INSTANȚE DE GRADUL DOI

Din prevederile art. 13 coroborate cu ale art. 43 din Legea nr. 59/1968, rezultă că judecătoriele sint competente a soluționa ca instanțe de rangul doi următoarele litigii de muncă :

— plîngerile formulate de partea nemulțumită împotriva hotărîrilor comisiilor de judecată, cînd obiectul pricinii depășește 1 000 lei sau este neevaluabil în bani. Este cunoscut că obiectul litigiului, luat în considerare, din punct de vedere valoric, este cel stabilit în cuprinsul cererii reclamanțului prin care a fost sesizată comisia de judecată, iar nu cît s-a admis prin hotărîrea acestui organ de jurisdicție a muncii (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 1020/1971). Prin litigiul avînd un obiect neevaluabil în bani, se înțelege litigiul referitor la o cerere sau pretenție care dacă ar fi admisă nu are efecte de ordin patrimonial (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 239/1968). Plîngerea avînd caracter devolutiv, pricina va fi examinată de judecătoria sup toate aspectele, aceasta fiind în drept a dispune administrarea de noi probe ;

— sesizările procurorului împotriva hotărîrilor date de comisia de judecată în reexaminarea litigiului, în baza art. 43 din Legea nr. 59/1968. Așa cum este cunoscut, în baza art. 5 din Legea nr. 60/1968, sesizarea poate fi formulată de procurorul unității locale de procuratură în a cărei rază teritorială se află comisia de judecată sau de către procurorul

ierarhic superior. Sesizarea este o cale de atac extraordinară, cu caracter devolutiv (ceea ce înseamnă că judecătoria poate — la cerere sau din oficiu — să procedeze la administrarea unor noi probatorii), având drept scop reformarea hotărârii atacate.

● TRIBUNALELE JUDEȚENE ȘI AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Legea nr. 59/1968 și Codul muncii nu cuprind prevederi referitoare la soluționarea litigiilor de muncă de către alte instanțe judecătorești, în afară de judecătoria. Competența acestor instanțe judecătorești, respectiv a tribunalelor județene și al municipiului București și a Tribunalului Suprem în materie de jurisdicție a muncii, este determinată de aplicarea prevederilor Codului de procedură civilă și ale Legii pentru organizarea judecătorească nr. 58/1969.

Tribunalele județene (și al municipiului București) precum și Tribunalul Suprem examinează și rezolvă recursurile și recursurile extraordinare, exercitând astfel numai atribuții de control judiciar în litigiile de muncă.

Tribunalele județene (și al municipiului București) pot soluționa pe calea recursurilor numai acele litigii în care hotărârea dată de judecătoria nu este definitivă prin efectul legii. Ele vor judeca decl cererile de recurs formulate împotriva următoarelor sentințe civile date de judecătoria :

— prin care s-au soluționat pretenții în valoare de peste 5 000 lei, cu mențiunea că la stabilirea valorii litigiului se are în vedere suma solicitată (sau contestată) prin sesizarea adresată judecătoria și nu ceea ce s-a admis prin sentința atacată ;

— referitoare la soluționarea contestațiilor împotriva desfacerii contractului de muncă și a cererilor privitoare la reintegrarea în muncă.

Sentințele date de judecătoria ca instanță de gradul doi, adică în cazurile în care se exercită controlul judiciar cu privire la hotărârile comisiei de judecată, cum sînt cele referitoare la pretențiile ce depășesc 1 000 lei ori sînt neevaluabile în bani, fiind definitive, nu sînt susceptibile de recurs. De asemenea, nu sînt susceptibile de recurs sentințele care prin efectul legii speciale sînt declarate definitive și anume : cele prin care s-au soluționat sesizările formulate de procuror în baza art. 43 alin. final din Legea nr. 59/1968 ; acțiunile referitoare la completarea și eliberarea carnetului de muncă și cele în legătură cu reconstituirea vechimii în muncă, în baza art. 8 și 17 din Decretul nr. 92/1976.

Recursurile extraordinare în domeniul jurisdicției muncii se soluționează astfel :

Tribunalele județene și al municipiului București judecă recursurile extraordinare formulate de procurorul general împotriva hotărârilor definitive ale judecătorilor și anume : a) date în primă instanță și care nu au fost atacate cu recurs ; b) prin care s-au soluționat, ca instanță de gradul doi, plîngerilor contra hotărârilor comisiilor de judecată ; c) date de judecătoria în urma sesizării procurorului, în baza art. 43 alin. final din Legea nr. 59/1968 ; d) referitoare la completarea, eliberarea carnetului de muncă, în baza art. 8 din Decretul nr. 92/1976 ; e) referitoare la reconstituirea vechimii în muncă (art. 17 din același decret).

● TRIBUNALUL SUPREM

Instanța noastră supremă este investită cu atribuții de jurisdicție a muncii numai cînd judecă recursuri extraordinare. Recursurile extraordinare se judecă astfel :

— de secția civilă a Tribunalului Suprem, cele formulate de Procurorul general, împotriva deciziilor date de tribunalele județene și al municipiului București în rezolvarea recursurilor și a recursurilor extraordinare ;

— de complet al Tribunalului Suprem, alcătuit din 7 judecători desemnați de președintele Tribunalului Suprem, cele de clasate de Procurorul general, împotriva deciziilor date de secția civilă a instanței supreme.

Recursurile extraordinare pot fi formulate numai de Procurorul general în termen de un an de la data rămîinerii definitive a sentinței sau a deciziei ce se atacă.

2. PROCEDURA

● NORMELE PROCESUALE APLICABILE

Așa cum s-a arătat, în baza prevederilor art. 52 din Legea nr. 59/1968, art. 721 Cod. pr. civ. și art. 187 din Codul muncii, prevederile legislației muncii se întregesc și se completează în materia soluționării litigiilor de muncă cu dispozițiile dreptului procesual civil, în măsura în care acestea din urmă nu sînt incompatibile cu specificul raportului de muncă. Drept urmare, în fața instanțelor judecătorești sînt aplicabile un complex de norme aparținînd atât jurisdicției muncii, cît și Codului de procedură civilă. Astfel, dovada temeiniciei și legalității măsurilor luate de unitate este totdeauna în sarcina unității, chiar dacă ea este pîrită sau intimată ; termenele de sesizare și normele privitoare la repunerea în termen sînt cele stabilite prin Legea nr. 59/1968 și Codul muncii ; apărarea persoanelor încadrate în muncă poate fi făcută și în fața instanțelor judecătorești de către organizațiile sindicale, potrivit art. 169, Codul muncii ; sesizările și actele de procedură și de executare a hotărârilor sînt scutite de timbru în baza art. 179 din același act normativ. Celelalte reguli procedurale în legătură cu : incompatibilitatea, abținerea și recuzarea judecătorilor ; citarea părților și comunicarea actelor de procedură ; dezbaterile litigiului în fața instanțelor ; suspendarea judecării și perimarea ; deliberarea, pronunțarea, redactarea și comunicarea hotărârilor aparțin dreptului procesual civil.

● PROCEDURA ÎN FAȚA JUDECĂTORIILOR

Dreptul de sesizare a judecătoria aparține persoanelor încadrate în muncă prin formularea : contestațiilor împotriva desfacerii contractului de muncă ; a cererilor privind reintegrarea în muncă ; a plîngerilor împotriva hotărârilor comisiilor de judecată date în litigii al căror obiect depășește 1 000 lei sau este neevaluabil în bani ; a cererilor de pretenții față de unitate în valoare de peste 5 000 lei, precum și a contestațiilor împotriva deciziilor de imputare cînd prejudiciul este superior sumei de 5 000 lei.

Unitatea poate sesiza comisia prin plîngerii împotriva hotărârilor nedefinitive ale comisiei de judecată, precum și prin cereri de despăgubire pentru prejudiciul ce depășesc 5 000 lei, cînd autorul pagubei a decedat înainte de execu-

țarea deciziei de imputare, situație în care cererea este îndreptată împotriva succesorilor lui de cujus.

Judecătoria poate fi sesizată și de procuror în cazul hotărârilor date de comisia de judecată în urma reexaminării litigiului, potrivit art. 43 din Legea nr. 59/1968.

S-a considerat în mod constant și unanim de instanțele judiciare și de literatura de specialitate că persoanele încadrate în muncă nu se socotesc că au achiesat asupra desfacerii contractului de muncă, atunci când au încasat indemnizația de preaviz ori s-au încadrat în altă muncă și ca atare ar fi renunțat la constatarea măsurii respective (Plen Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 3/1976, pct. 12). Ele sînt în drept a contesta măsura luată de unitate, în termen legal.

Judecătoria, ca instanță de prim grad sau ca instanță care exercită controlul judiciar asupra hotărârilor comisiilor de judecată (deci ca instanță de gradul doi), soluționează litigiile în complet de 3 membri și anume: un judecător și doi asesori populari (art. 23 din Legea nr. 58/1968).

Instanța — chiar în cazul soluționării plîngerilor împotriva hotărârilor comisiilor de judecată ori a sesizării procurorului ca urmare a reexaminării litigiului de către comisie — va putea administra noi probe, la cererea oricărei părți sau din oficiu, dacă le consideră necesare cauzei. Sarcina probei cu privire la măsurile și deciziile unității aparține — în toate cazurile — acesteia. Probatoriile sînt cele admise de lege: înscrisuri, martori, expertize (contabile și tehnice), cercetarea la fața locului, interogatoriul.

Potrivit celor decise de Plenul instanței supreme prin decizia de îndrumare nr. 1/1976 și prevederilor art. 51 și urm. Cod. pr. civ., este admisibilă și în fața judecătoriei cererea de intervenție accesorie, precum și cererea unității de introducere în cauză a persoanelor care, cu rea credință, au determinat sau au dispus desfacerea contractului de muncă ori au înlesnit producerea pagubei sau au dispus plăți nelegale.

Prevederile aplicabile soluționării litigiului de muncă de către judecătorie, referitoare la citarea părților, la înfățișare și la dezbateri, la suspendare și perimare, la încheierile de ședință și la hotărâri (pronunțare, redactarea minutei și sentinței), la îndreptarea hotărârilor, aparțin în integralitate Codului de procedură civilă. Hotărârile definitive nu se comunică; cele supuse căilor de atac se comunică tuturor părților din litigiu.

● PROCEDURA ÎN FAȚA TRIBUNALELOR

Tribunalele județene și cel al municipiului București se investesc cu soluționarea litigiilor de muncă numai prin exercitarea dreptului de recurs de către părțile ce figurează în sentința atacată, precum și prin recursurile extraordinare formulate de Procurorul general.

Tribunalele județene și al municipiului București soluționează litigiile de muncă numai ca instanțe de gradul doi, exercitînd controlul judiciar asupra sentințelor date de judecătorie care nu au un caracter definitiv. Ca atare, și normele procesuale civile au o pondere sporită de aplicare în raport cu cele proprii jurisdicției muncii. Totuși, anumite reguli specifice jurisdicției muncii, cum sînt: scutirea de taxe de timbru, apărarea de către organele sindicale a

persoanelor încadrate în muncă (recurente sau intimiate), obligația unității de administrare a probatorilor (dacă mai este cazul) sînt aplicabile și în cursul judecării recursului.

3. HOTĂRIRI — CĂI DE ATAC

● SOLUȚIILE PE CARE LE POATE DA JUDECĂTORIA

Judecătoria poate da următoarele soluții:

— în cazul când judecătoria constată în mod corect necompetența comisiei de judecată, deoarece competența îi revine ei ca primă instanță, va desființa hotărîrea comisiei, va reține cauza spre soluționare în fond și va da o sentință nedefinitivă, supusă recursului (Plen Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 3/1976, pct. 2);

— în cazul în care judecătoria, sesizată cu plîngere împotriva hotărîrii comisiei, consideră, în mod greșit, că ea este competentă să soluționeze cauza în primă instanță, deși investirea sa legală s-a făcut în cadrul art. 41 alin. 1, lit. b din Legea nr. 59/1968, sentința sa prin care soluționează litigiul în fond este definitivă, iar recursul declarat împotriva ei urmează a fi respins ca inadmisibil (Plen Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 3/1976, pct. 2);

— în cazul în care se constată direct la judecătorie tardivitatea cererii sau a contestației introduse la comisia de judecată, precum și în cazurile în care tardivitatea se referă la plîngerea formulată împotriva hotărîrii comisiei de judecată, instanța va respinge cererea ca tardivă, fără a se mai preocupa de fondul pricinii (Plen Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 3/1976, pct. 3);

— când instanța este sesizată direct cu rezolvarea unui litigiu și constată că este necompetentă, ea își va declina competența în favoarea organului de jurisdicție a muncii competent (idem pct. 4);

— când instanța este sesizată cu plîngere împotriva hotărîrii comisiei de judecată și constată că organul obștesc de jurisdicție nu a avut competența de a soluționa litigiul, judecătoria va desființa hotărîrea comisiei și va trimite dosarul organului jurisdicțional competent (idem pct. 4);

— când judecătoria sesizată cu plîngere constată că hotărîrea comisiei de judecată este netemeinică sau (și) nelegală, nu este îndreptățită a restitui cauza la comisie, ci trebuie să judece pricina și să dea o soluție proprie (Trib. Suprem, dec. civ. nr. 990/1962); sentința judecătoriei este definitivă;

— când judecătoria este sesizată cu rezolvarea unui conflict de competență între două comisii de judecată ce funcționează în raza ei de activitate, sau între un organ administrativ de conducere și comisia de judecată de pe lângă unitatea socialistă cu sediul pe raza teritorială a judecătoriei, va da o soluție (numită regulator de competență), prin care va decide care comisie va soluționa pricina; sentința este supusă recursului în termen de 5 zile de la pronunțare, în baza art. 22 alin. final. Cod. pr. civ.;

— să rezolve în fond litigiul ca instanță de prim grad, în cadrul competenței sale legale, hotărîrea fiind supusă recursului;

— să soluționeze litigiul ca instanță de gradul doi în cadrul competenței sale legale, hotărîrea fiind definitivă.

Hotărârile date de judecătorie ca instanță de prim grad nu sînt definitive și ca atare — în lipsa unui text legal — nu sînt nici executorii. Totuși, Plenul Tribunalului Suprem,

finanțiar

Unele aspecte privind termenele referitoare la inventarierea patrimoniului

Potrivit prevederilor pct. 117 (cap. V) din Normele metodice privind contabilitatea unităților economice, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 595/1970, „patrimoniul unității economice se inventariază în mod obligatoriu cel puțin o dată pe an, în perioada stabilită de organele ierarhic superioare“ (centrale, alte organe ale administrației de stat, etc.). Prevederile sus citate, reprezintă regimul comun privind termenele efectuării inventarierii; pct. 118 și 119 din actul normativ la care ne referim, stabilind — pentru unele unități sau anumite mijloace circulante (mărfuri, ambalaje), — termene mai scurte sau mai lungi. Prevederile cuprinse în pct. 117—119 inclusiv, nu stabilesc perioadele din an și termenele dintre două operațiuni consecutive de inventariere. Prin art. 7 lit. a din H.C.M. nr. 1116/1975 se prevede că „inventarierea patrimoniului se organizează și se efectuează în fiecare unitate în tot cursul anului, de regulă, nu mai târziu de 1 decembrie al fiecărui an“, în scopul descongestionării lucrărilor de închidere anuală a gesturilor. Din prevederile pe care le-am amintit mai sus, rezultă în mod neindoielnic că referirile la termenul de un an, au în vedere anul calendaristic (1 ianuarie — 31 decembrie) și nu o perioadă de 365 zile dintre două inventarierii consecutive. Dispozițiile legale nu prevăd deci obligativitatea unui interval de 12 luni între două inventarierii. Aceasta înseamnă că organul ierarhic superior poate organiza efectuarea inventarierii la unitățile economice subordonate la intervale mai mici (de pildă 1 iulie 1982 și 1 martie 1983), sau mai mari (1 iulie 1982 și 1 septembrie 1983). În ambele ipoteze procedul este legal, dându-se satisfacție cerințelor normelor citate.

În conformitate cu prevederile pct. 120 din O.M.F. nr. 595/1980, în afara inventarierilor prevăzute la pct. 117—119, unitățile economice sînt obligate să efectueze inventarierea patrimoniului sau a unor elemente patrimoniale, și în alte situații printre care cităm „ori de cîte ori intervine o predare-primire“ în gestiune. În cazul unei gestiuni la care conform dispozițiilor legale inventarierea trebuie efectuată cel puțin o dată pe an, dacă după efectuarea acestei inventarierii a urmat schimbarea gestionarului pe bază de inventar de predare-primire, normele incidente în materia de față nu prevăd obligativitatea unei noi inventarierii anuale în cursul aceleiași an calendaristic.

În lipsa unei asemenea obligații, organul competent a dispune efectuarea inventarierii poate decide efectuarea unei noi inventarierii în același an calendaristic (indiferent de intervalul de timp scurs de la predarea-primirea gestiunii), după cum poate lua măsura ca în respectivul an calendaristic, la unitatea în cauză, să nu mai aibă loc o nouă inventariere în același an calendaristic. Decizia va fi determinată de elemente factive, de comportarea noului gestionar, de existența sau inexistența unor eventuale sesizări, etc. Este de la sine înțeles însă că în cazul în care intervine fie după primirea-predarea gestiunii, fie după inventariere, una din situațiile prevăzute de pct. — 120 din ordinul citat (de pildă, cînd există indicii că în gestiune sînt lipsuri sau plusuri; în cazul modificării prețurilor; cu prilejul comasării, diminuării sau desființării unității sau subunității; ca urmare unor calamități; etc.), organul competent este obligat să dispună efectuarea unei noi inventarierii, indiferent de intervalul de timp scurs de la cea precedentă. Poate este util a menționa aci că în urma modificărilor aduse Legii nr. 57/1974, prin Decretul nr. 335/1983, în anexa 3 pct. II se prevede că nu este cuprins în

referindu-se la litigiile în legătură cu răspunderea materială, prin decizia de îndrumare nr. 1/1976 (pct. 17) a statuat că hotărârile pronunțate de judecătoria în primă instanță, în litigiile de muncă, au caracter de execuție provizorie, întrucît ele soluționează litigiul tot ca organe de jurisdicție a muncii. Prin consecință, reținerile în baza unei decizii de imputare desființate de judecătoria printr-o sentință nedefinitivă, se vor sista pentru viitor, dar cele efectuate nu se vor restitui pînă la soluționarea definitivă a litigiului. Hotărârile definitive sînt executorii.

● CAI DE ATAC ÎMPOTRIVA HOTĂRIRILOR JUDECĂTORIEI

● **Recursul.** Sentințele date de judecătoria în litigii de muncă în prima instanță sînt, așa cum s-a arătat mai sus, susceptibile de recurs, cu excepțiile prevăzute de Decretul nr. 92/1976, cînd hotărîrea este definitivă.

Termenul pentru exercitarea dreptului de recurs este de 15 zile de la comunicarea sentinței, potrivit art. 301 Cod. pr. civ. Dacă o parte face recurs înainte de comunicarea hotărîrii, aceasta se socotește comunicată la data depunerii cererii de recurs. Recursul făcut împotriva sentinței se socotește făcut și împotriva hotărîrilor premergătoare.

Recursul se depune la instanța a cărei hotărîre se atacă, sub sancțiunea nulității (art. 302, Cod. pr. civ.). Recursul se va motiva prin însăși cererea de recurs, sau înăuntru termenului de recurs (art. 303, Cod. pr. civ.).

● **Căi extraordinare de atac.** Împotriva hotărîrilor date de judecătoria ca instanțe de gradul doi, — care sînt definitive prin efectul legii — și a celor rămase definitive prin neexercitarea dreptului de recurs, Procurorul general poate face recurs extraordinar în termen de un an de la data rămînerii lor definitive.

De asemenea, ele pot fi atacate pe calea revizuirii sau a contestației în anulare, în condițiile art. 317—328 Cod. pr. civ. Hotărîrea dată în contestație sau în revizuire este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărîrea atacată sau revizuită. Contestația în anulare și cererea de revizuire se introduc și se soluționează de instanța care a dat hotărîrea ce se atacă.

● DECIZIILE TRIBUNALELOR — CĂI DE ATAC

Tribunalele județene și al municipiului București soluționează litigiile de muncă numai cu instanțe de gradul doi, care exercită controlul judiciar asupra sentințelor nedefinitive, ale judecătorilor, adică asupra celor pronunțate în litigii al căror obiect are o valoare ce depășește 5 000 lei, precum și în litigii privitoare la desfacerea contractelor de muncă sau la reintegrarea în muncă. Deciziile date sînt definitive. Nu se comunică. Împotriva deciziilor tribunalelor se pot exercita — în condițiile Codului de procedură civilă — numai căile de atac cu caracter extraordinar și anume: contestația în anulare, revizuirea și recursul extraordinar. Contestația în anulare și revizuirea pot fi exercitate — în condițiile legii — de părțile litigante; recursul extraordinar numai de către Procurorul general.

dr. C. JORNESCU

acord golbal personalul operativ (inclusiv muncitorii) din unitățile comerciale pe timpul cit acestea se află în inventar planificat sau în cazul verificării gesturilor la cererea organelor de control sau de urmărire penală, fără a se putea depăși într-un an durata de 60 de ore.

J. COSTIN

Raporturi de muncă

Regimul juridic al tinerilor încadrați în muncă

Prin tineri, legislația muncii înțelege acele persoane care se încadrează în muncă și au vârsta între 14—18 ani. Art. 7 din C. muncii și art. 7 din Legea nr. 24/1976 prevăd că persoanele care au împlinit vârsta de 16 ani și nu urmează o formă de învățământ, sînt obligate să se înscrie la direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotire socială în a cărei rază domiciliază și să ceară repartizarea în muncă. Aceiași obligație revine și părinților sau reprezentanților legali ai acestora. Menționăm însă că art. 7 al. IV din Legea nr. 24/1976 exceptează de la această obligație tărani care lucrează în gospodăriile individuale, meșteșugarii cu ateliere proprii, liberei profesioniști ce desfășoară activități autorizate și femeile care își îngrijesc copiii sau desfășoară activități în gospodăriile proprii. Deosebit de normele dreptului civil unde capacitatea deplină de exercițiu se dobîndește de către persoana fizică la vârsta de 18 ani, în dreptul muncii capacitatea deplină de a încheia un contract de muncă se dobîndește la vârsta de 16 ani (art. 7 C.m. și art. 10 din Decr. 31/1954). Dacă încadrarea tinerilor care au împlinit vârsta de 16 ani nu comportă discuții suplimentare, pentru cei între 14—16 ani, se impun cîteva precizări. Art. 7 din C.m. prevede că încadrarea în muncă temporare se poate face și de la vârsta de 14 ani, iar în unitățile industriale de la vârsta de 15 ani, cu încuviințarea părinților sau tutorilor, dar numai pentru munci potrivite cu dezvoltarea lor fizică, aptitudinile și cunoștințele lor. Așa fiind, capacitatea restrînsă a tinerilor sub 16 ani se întregeste cu încuviințarea reprezentanților legali ai acestora.

Dacă avem în vedere și dispozițiile art. 98 din C. familiei, încuviințarea trebuie să fie dată de ambii părinți și expresă, afară de cazurile cînd unul din părinți nu își poate da acordul (este decăzut din drepturile părintești, este sub interdicție etc.). Același acord expres trebuie dat și de către persoanele care au în plasament familial sau li s-au încredințat spre creștere, minori în vîrstă de la 14—16 ani. Menționăm totuși situația de excepție a minorei căsătorite anterior împlinirii vârstei de 16 ani, al cărei contract de muncă nu mai este condiționat de încuviințarea reprezentanților legali, dar căreia i se aplică în mod corespunzător prevederile art. 7 C.m. Pe cale de consecință, încheierea unui contract de muncă cu un tînar între 14—16 ani fără încuviințarea reprezentanților legali ai acestuia, este lovit de nulitate absolută.

O altă prevedere obligatorie pentru unități este încadrarea în muncă temporare a tinerilor între 14—16 ani. De altfel, situația contrară nu poate fi concepută avînd în vedere și prevederile art. 37 din Legea nr. 28/1978 — Legea educației și învățămîntului, conform căruia învățămîntul de 10 ani este obligatoriu și că de regulă absolvirea acestei trepte corespunde cu vârsta de 16 ani. Așadar contractele de muncă ale acestor tineri sînt contracte pe durată determinată, ele putînd fi încheiate în cursul vacanțelor școlare și numai pentru activități conforme cu prevederile art. 7 C.m. În același timp, unitățile socialiste au obligația de a sprijini tinerii încadrați în muncă în vîrstă de 14—16 ani în vederea continuării învățămîntului obligatoriu, obligație conformă art. 8 al. II din Legea nr. 8/1978. În ceea ce pri-

vește situația tinerilor în vîrstă de 16 ani, de regulă, aceștia sînt absolvenți ai învățămîntului general obligatoriu de 10 ani, dar în situația de excepție a unui tînar care nu a absolvit această formă de învățământ, unitățile sînt obligate a-l sprijini efectiv în continuarea și absolvirea acestei forme de învățământ (art. 7 C.m. și art. 8 L. 8/1978).

Grija față de tinerii încadrați în muncă se manifestă și printr-o serie de norme cu caracter de protecție. Astfel art. 5 al. III din H.C.M. 880/1965 prevede că „angajații în vîrstă de 14—18 ani, cu o vechime neîntreruptă în muncă de pînă la doi ani au dreptul în cazul incapacității temporare de muncă la ajutoare în cuantum de 60% din salariul tarifar lunar”.

Conform art. 161 C.m. tinerii sub vîrsta de 18 ani nu pot fi repartizați la locuri de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase și nu pot fi folosiți în muncă în timpul nopții. Ei nu pot fi folosiți în muncă nici peste durata legală a zilei de lucru, cu excepțiile prevăzute de lege. Durata legală a timpului de lucru al tinerilor între 14—16 ani este de 6 ore pe zi, fără ca prin aceasta să li se diminueze retribuția. În ceea ce privește concediul legal de odihnă pentru tinerii de pînă la 18 ani, durata acestuia este între 18—24 zile, diferențiat pe vîrstă, potrivit Legii nr. 26/1967, astfel: pînă la 16 ani — 24 zile lucrătoare; 16—17 ani — 21 zile lucrătoare; 17—18 ani — 18 zile lucrătoare.

De asemenea, conform art. 14 din Normele Republicane ed. 1981, se interzice folosirea tinerilor sub vîrsta de 16 ani la efectuarea operațiilor manuale de încărcare, descărcare și transport, iar a tinerilor sub vîrsta de 18 ani la asemenea operații cu materiale și produse periculoase (foarte toxice, explozive etc.). Greutatea care poate fi transportată de către tinerii între 16—18 ani pe o suprafață plană dreaptă, este de 20 kg. băieții și 12 kg. fetele.

Reglementare art. 7 C.m. 161, 162, 163 C.m. art. 5 din H.C.M. nr. 880/1965, Legea nr. 24/1976, Decr. 31/1954.

Mihai ROTARU

Legislația retribuiriil muncii

CE ESTE PRODUCȚIA FIZICĂ ȘI CUM SE DETERMINĂ ?

Răspuns : Producția fizică în industrie, inclusiv la activitățile industriale din cadrul unităților economice din alte ramuri, precum și la activitatea industrială din cadrul unităților de construcții-montaj, reprezintă totalitatea produselor și serviciilor sau lucrărilor cu caracter industrial în structura prevăzută în plan fabricate de unitățile economice, care au fost recepționate cantitativ și calitativ, destinate livrării către alte unități, sectorului de investiții sau altor sectoare neindustriale din cadrul aceleiași unități, precum și consumului propriu în scop productiv. La determinarea gradului de îndeplinire a producției fizice planificate se vor avea în vedere toate sortimentele, atît cele nominalizate în planul național, cit și cele planificate de ministere, centrale industriale și întreprinderi, cu respectarea prevederilor din contractele încheiate, precum și stadiul fizic de executare al produselor cu ciclu lung de fabricație. Producția fizică planificată se consideră îndeplinită numai în situația în care s-au realizat integral toate sortimentele prevăzute în plan și cu prioritate a celor destinate exportului. Nerealizarea unui sortiment nu poate fi compensată cu realizarea peste plan, în afara prevederilor legii, a altui sortiment. De asemenea, la determinarea gradului de realizare a producției fizice planificate nu se iau în considerare: a) produsele care nu au asigurată desfacerea prin contracte la intern sau la export, precum și produsele aflate în stoc, fără respectarea prevederilor legale, cu excepția produselor obținute din prelucrarea materiilor prime perisabile, cu respectarea prevederilor legale; b) produsele

respinse ca necorespunzătoare calitativ pînă la remedierea defectelor de fabricație și asigurarea desfacerii lor. La eliberarea fondului de retribuire, pentru producția fizică realizată se iau în considerare depășirile de plan numai la produsele la care, potrivit legii, se pot depăși sarcinile de plan, la cele destinate exportului, precum și la produsele care înlocuiesc importul, pe baza acordului beneficiarului de import. La celelalte produse, depășirea va fi luată în calcul numai pentru produsele la care există aprobarea prealabilă a biroului executiv al ministerului, comitetului executiv al consiliului popular județean și al municipiului București sau centralei industriale cu privire la introducerea în fabricație și dacă au desfaceră asigurată. (D. nr. 336/1983, anexa nr. 1 pct. 1—5 și N.L., pct. 17—20).

Indicatorul producția fizică agricolă cuprinde întreaga producție fizică agricolă destinată livrării în afara unității, industrializării în subunitățile proprii, consumului intern (furaje și seminte) și constituirii rezervelor de producție, precum și sporul de creștere în greutate vie la animalele tinere și la îngrășat cuprins în producția animală nedeterminată. Acest spor se calculează pe specii de animale și categorii de vîrstă ca diferență între stocul de la începutul și finele anului, din care se scad cumpărările de animale din afara unității (la greutatea de cumpărare). Se precizează că, producția fizică agricolă realizată se recalculează la indicii de calitate prevăzuți în plan. La stabilirea gradului de realizare a producției fizice agricole se iau în calcul depășirile de plan la toate produsele. La determinarea gradului de realizare a planului producției fizice și a planului producției marfă se va ține seama de pierderile provocate de calamitățile naturale, stabilite de organele competente în condițiile prevăzute de art. 9 din D. 336/1983. În acest scop, în funcție de pierderile cantitative de producție, stabilite în condițiile H.C.M. nr. 122/1974, la unitățile de producție agricolă de stat, respectiv de pierderile determinate de ADAS în condițiile D. nr. 471/1971, la unitățile agricole cooperatiste pe seama factorilor de risc asigurați, producția fizică și marfă se va influența, după cum urmează: a) producția fizică agricolă realizată se majorează cu: — manopera corespunzătoare lucrărilor efective executate pînă la data calamității, în cazul calamităților care necesită reinsămînțarea cu alte culturi: — manopera aferentă lucrărilor de completare a culturilor compromise sau reinsămînțării cu aceeași cultură; — manopera aferentă cantităților de produse pierdute la culturile compromise care datorită vegetației avansate nu au mai putut fi reinsămînțate, precum și cea aferentă pierderilor de producție la vii, hamei, livezi, arbuști fructiferi, căpșuni, culturi perene; — manopera aferentă animalelor și păsărilor moarte datorită unor epizootii recunoscute de lege. b) producția marfă agricolă realizată, se majorează cu: — contravaloarea produselor vegetale pierdute la culturile compromise, care datorită vegetației avansate nu au mai putut fi reinsămînțate, precum și produsele pierdute de la livezi, vii, hamei, arbuști fructiferi, căpșuni și culturi perene, în măsura în care au fost prevăzute în planul producției marfă, evaluate la prețurile legale de producție; — diferența nerealizată față de suma cuprinsă în planul producției marfă, ca urmare a reinsămînțării cu alte culturi a unor suprafețe calamitate și care nu se compensează prin livrarea producției obținută din culturile reinsămînțate; — valoarea producției pierdute ca urmare a pierderilor de animale și sacrificărilor de necesitate, în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 122/1974. În măsura în care pierderile de producție agricolă din calamități naturale influențează și realizarea producției marfă industrială a unității agricole respective, aceasta va fi majorată în mod corespunzător. (D. nr. 336/1983, anexa nr. 1 pct. 6—7 și N.L., pct. 21).

La unitățile de construcții-montaj care execută lucrări în antrepriză, producția fizică cuprinde întreaga producție de construcții-montaj exprimată în obiecte, categorii de lucrări sau alte unități fizice, realizată de o unitate într-o perioadă de timp determinată. La determinarea gradului de realizare a producției fizice de construcții-montaj, pentru

calcularea și eliberarea fondului de retribuire, nu se vor lua în considerare: a) lucrările executate la obiective de investiții neprevăzute în plan sau neadmise la finanțare sau creditare, potrivit legii; b) lucrările executate peste prevederile din documentațiile tehnico-economice aprobate sau peste prevederile anuale de plan în cazul în care nu s-au obținut aprobările legale, precum și lucrările executate necorespunzător calitativ, respinse de beneficiari pe baza proceselor-verbale de recepție, ori constatate de organele de control, pînă la remedierea lor. La eliberarea fondului de retribuire pentru producția fizică realizată, se iau în considerare depășirile de plan numai la lucrările fizice care se încadrează în documentația legal aprobată și în prevederile anuale de plan a obiectivelor de investiții. (D. nr. 336/1983, anexa nr. 1 pct. 8—9 și N.L., pct. 22).

În ramura transporturi, producția fizică exprimată prin veniturile brute tarifare, reprezintă volumul prestațiilor de transport și a celor legate nemijlocit de acestea, efectuate într-o unitate de timp, pentru unitățile socialiste, populație sau beneficiari externi și se determină în conformitate cu normele metodologice elaborate de către Direcția Centrală de Statistică. (D. nr. 336/1983, anexa nr. 1 pct. 10 și N.L., pct. 23).

Gradul de realizare a producției fizice planificate pentru calcularea și eliberarea fondului de retribuire se determină prin raportarea consumului de manoperă pentru întreaga producție fizică realizată, la consumul de manoperă aferent producției fizice planificate. Manopera planificată și cea realizată se determină pe baza manoperei și tarifelor de manoperă pe unitate de produs (bucăți, tone mp, mc etc.), sau lucrare ce cuprinde manopera directă cit și manopera pentru muncitorii care lucrează după norme de personal sau deservire, precum și manopera pentru maiștri, ingineri, tehnicieni și celelalte categorii de personal, inclusiv pentru personalul din conducerea unității, necesare executării produsului sau lucrării, tarif ce se determină potrivit normelor tehnice cu caracter metodologic de aplicare a acordului global, elaborate de ministere cu avizul organelor de sinteză. Producția fizică planificată cit și cea realizată se determină prin înmulțirea tarifului planificat de manoperă pe unitate de produs sau lucrare, cu cantitățile prevăzute în plan și cu cele realizate în condițiile decretului. Se menționează că tarifele de manoperă pe unitate de produs se determină de fiecare unitate economică la începutul perioadei de plan, iar în cazul în care unele produse se exprimă în două sau mai multe unități de măsură fizice, tariful se va stabili la acea unitate de măsură care exprimă valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, reducerea consumurilor, precum și satisfacerea cerințelor beneficiarilor. (D. nr. 336/1983, art. 6 și N.L. pct. 24).

Situația privind determinarea gradului de realizare a producției fizice exprimată prin consum de manoperă, întocmită conform modelului din anexa nr. 8, se prezintă la bancă odată cu declarația pentru eliberarea retribuițiilor. (N.L., pct. 24 alin. ultim).

În legătură cu asigurarea desfacerii producției realizate ce se ia în calcul la determinarea gradului de realizare a producției fizice și valorii producției nete, se precizează următoarele: a) se consideră că un produs are asigurată desfaceră dacă a fost fabricat în perioada de raportare pe bază de contracte sau comenzi ferme, cu termene de livrare pînă la finele trimestrului în curs; b) pot fi luate în considerare și produsele executate în baza comenzilor și contractelor cu termen de livrare în perioada imediat următoare, ținîndu-se seama de timpul necesar pregătirii operațiunilor de livrare (ambalare, întocmirea documentelor de livrare etc.); c) pot fi luate în considerare produsele executate în avans cu termen de livrare în perioadele următoare celor de plan pe baza aprobărilor organelor competente și cele destinate exportului, pentru care există contracte cu beneficiarii externi. Produsele finite fără contracte la data producerii lor, executate și creditate pe bază de aprobări speciale, pot fi luate în considerare la calcularea fondului de retribuire, dar nu mai mult decît pe perioada

de creditare și fără a depăși perioada anului de plan. Întrucât calcularea fondului de retribuire se face lunar, cumulat de la începutul anului, produsele fără desfacere vor fi excluse pe perioada până la asigurarea desfacerii sau valorificării lor, fără a depăși anul de plan. (N.L., pct. 29).

CUM SE DEFALCĂ FONDUL DE RETRIBUIRE PLANIFICAT LA UNITĂȚILE CARE APLICĂ FORMA DE RETRIBUIRE ÎN ACORD GLOBAL SAU ALTE FORME DE RETRIBUIRE SPECIFICE?

Răspuns: Defalcarea fondului de retribuire, primit de organul tutelar, pe structura prevăzută în decret, se face de fiecare unitate economică cu încadrarea în corelațiile stabilite prin plan. (D. nr. 336/1983, art. 4 alin. 2). Defalcarea fondului de retribuire se face trimestrial, cu repartizarea pe luni, prin planul de muncă și retribuire întocmit conform anexei nr. 1 la norme, pe care unitățile sînt obligate să-l depună, înainte de începerea fiecărui trimestru, la unitatea bancară finanțatoare. Odată cu planul, unitățile economice vor prezenta unității bancare și fundamentarea fondului de retribuire planificat la nivelul celui primit de la organul tutelar. (N.L., pct. 2)

Din fondul de retribuire planificat total se defalcă următoarele sume destinate pentru plata: a) compensațiilor pentru majorarea prețurilor la produsele agroalimentare prevăzute în D. nr. 46/1982; b) premiile pentru realizări deosebite de până la 2%₀ (calculate asupra fondului de retribuire planificat rămas după deducerea sumelor stabilite pentru plata compensațiilor prevăzute de D. nr. 46/1982); într-o sumă globală, a sporului pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate, sporurile pentru muncă în condiții deosebite (spor pentru condiții nocive, periculoase și grele), sporului de noapte, sporului de șantier, a indemnizațiilor aferente condițiilor de odihnă și altor drepturi care se acordă în funcție de retribuția tarifară independent de realizarea indicatorilor sau sarcinilor, cu excepția sporului pentru ore suplimentare. Potrivit art. 18 din D. nr. 336/1983, fondurile enumerate anterior, la lit. a, b și c, nu se iau în considerare la calcularea fondului de retribuire în raport cu gradul de realizare a indicatorilor. (ibid., pct. 4).

Fondul rămas după deducerea din fondul total a sumelor menționate anterior, la pct. 4, se vor defalca, în continuare, de unitățile economice din ramurile industrie, agricultura de stat și construcții-montaj, pe următoarele categorii de personal: a) pentru personalul muncitor retribuit în acord, exclusiv personalul din conducerea unității; b) pentru personalul din conducerea unității (întreprindere, fabrică sau uzină, grup de șantiere) și pentru personalul care, potrivit art. 16 din D. nr. 335/1983, nu este cuprins în acord. La unitățile economice care au mai multe activități (industrie, circulația mărfurilor, transporturi, construcții-montaj, gospodărie de locuințe etc.), fondul de retribuire aferent personalului din conducere și cel din compartimentele funcționale ce deservește toate activitățile, se va include, în vederea calculării lui în raport cu gradul de realizare a indicatorilor stabiliți, în fondul de retribuire al activității la care au fost cuprinși în plan. La unitățile comerciale și de turism, la care se planifică indicatorul nivelului fondului de retribuire la 1000 lei desfacere, inclusiv prestări de servicii, se va proceda similar ca și la activitățile enumerate anterior, prin stabilirea nivelului pentru calculare după deducerea din fondul total a sumelor menționate la pct. 4 din norme. (ibid., pct. 5).

Fondul de retribuire pentru calculatoare (rămas după deducerea din fondul total a sumelor menționate la pct. 4 din norme), care se înscrie în planul de muncă și retribuire (anexa nr. 1 la norme) la poz. 8, reprezintă sumele necesare pentru retribuirea în acord global sau în alte forme de retribuire specifice, determinate pe baza tarifelor pe unitatea de produs sau lucrare, elaborate pe baza manoperei stabilite prin norme și normative pentru executarea fiecărui sortiment, subansamblu, piesă, reper, pentru toate categoriile de personal (muncitorii, maeștrii, inginerii, tehni-

cienii și celelalte categorii de personal, inclusiv personalul de conducere din întreprinderi, fabrici, uzine, secții, ateliere, brigăzi, șantiere, loturi, ferme, echipe sau altele asemenea, precum și personalul indirect productiv: personalul muncitor din activitățile de reparații și întreținere, scolarii, transport intern, depozite, din compartimentele funcționale și din alte sectoare de activitate), potrivit nivelului organizatoric la care se încheie contractul de acord global. (D. nr. 335/1983, art. 3 alin. 2 și 3, și art. 4 alin. 3). Suma destinată retribuiri (împreună cu sarcina cantitativă de producție) prevăzută în contractul de acord global încheiat de întreprindere la nivelurile stabilite prin plan se defalcă în mod corespunzător pe subunități, până la formațiile de lucru sau echipe de muncitori (ibid., art. 4 alin. 4).

N. TRIFAN

Agenda consiliilor populare

Autorizația de instrăinare a construcției

Unul din instrumentele prin care comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare asigură aplicarea dispozițiilor legale în domeniul sistematizării, a prevederilor Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților urbane și rurale, ale programelor locale, precum și respectarea disciplinei în activitatea de sistematizare, îl constituie dreptul acestor organe de a acorda autorizații de instrăinare a construcțiilor.

În acest sens, potrivit art. 11 din Decretul nr. 144/1958 și art. 31 din Legea nr. 58/1974, instrăinarea construcțiilor este permisă cu condiția autorizării prealabile date de comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare municipale, orașenești și comunale și a încheierii contractului prin înscris autentic.

Prin instrăinare urmează să se înțeleagă nu numai vânzarea-cumpărarea, ci și orice altă convenție — schimb, donația, renta viageră sau întreținerea — care are drept consecință ieșirea construcției din patrimoniul unei persoane și intrarea ei în patrimoniul altei persoane.

Competent să elibereze autorizația de instrăinare este comitetul sau biroul executiv al consiliului popular al localității unde se află construcția. Deși competența respectivă nu este prevăzută în mod expres, aceasta rezultă din dispozițiile legale. Astfel, conform art. 31 din Legea nr. 58/1974, autorizarea se dă, după caz, de către comitetele executive ale consiliilor populare comunale, orașenești și municipale, cu respectarea normelor de sistematizare. Tot astfel, potrivit art. 13, lit. b din Decretul nr. 144/1958 „autorizația prevăzută la art. 11 va fi eliberată de comitetele executive ale consiliilor populare orașenești, care au secțiuni de arhitectură și sistematizare, pentru terenurile situate pe teritoriul orașelor respective și al extravilanului lor”. Acest text însă a fost modificat prin Legea nr. 58/1974, care a extins obligativitatea autorizăției de instrăinare pentru toate localitățile și a interzis (ca și Legea nr. 59/1974) dobândirea terenurilor prin acte între vii. În consecință, textul, sub influența și a altor prevederi legale, ar trebui citit: „autorizația prevăzută de art. 11 va fi eliberată de comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare municipale, orașenești și comunale pentru construcțiile situate pe teritoriul localităților respective”. De aceea, propunem, de lege ferenda, ca acest text să fie modificat, avînd formularea de mai sus.

Pot solicita eliberarea autorizăției, atît proprietarul construcției, cit și persoana care dorește să cumpere. (Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 696/1973, în C.D. 1973, p. 126—127).

Autorizația de instrăinare constituie o modalitate de exercitare a unui drept de control din partea consiliului popular nu numai cu privire la respectarea regulilor de sistematizare, ci și cu privire la persoana ce voințe să in-

străineze și la cea care dorește să cumpere. (Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 338/1973, în R.R.D. nr. 10/1973, p. 169).

În privința vânzătorului, este necesar ca acesta să fie proprietarul construcției. De asemenea, urmează să se verifice dacă vânzătorul nu are două locuințe, din care una trecută în proprietatea statului întrucât nu a fost înstrăinată în termenul prevăzut de lege (art. 5 și 56 din Legea nr. 4/1973). Mai trebuie verificat dacă vânzătorul nu a făcut cerere de plecare definitivă din țară, când vânzarea se poate face numai către stat, conform Decretului nr. 223/1974.

Cu privire la cumpărător urmează să se verifice, la fel, dacă nu cumpără în scop de revinzare. Iar dacă mai are o locuință în proprietate, cumpărarea celei de-a doua trebuie să fie justificată de un interes legitim (adică, aceasta este impusă de nevoile familiei sale, se mută cu serviciul în localitatea unde dorește să cumpere etc.). În situația în care nu se justifică un atare interes nu poate fi acordată autorizația (evident, în vederea vânzării către acea persoană). Chiar dacă aceasta s-ar elibera, totuși, contractul de vânzare-cumpărare care s-ar încheia, ar fi lovit de nulitate absolută. (Trib. Suprem, s. civ., dec. nr. 581/1972, cit. de I. Mihuță, în Probleme de drept din practica Trib. Suprem, în R.R.D. nr. 12/1973, p. 115). Autorizația poate fi eliberată și unei persoane cu domiciliul în altă localitate decât cea în care se află construcția, deoarece ea are posibilitatea să obțină schimbarea domiciliului (Trib. Suprem, în comp. prev. de art. 39, al. 2 și 3 din Legea de organizare judecătorească, dec. nr. 44/1979, în R.R.D. nr. 4/1980, p. 63). În schimb, dacă locuința este situată într-un oraș declarat de lege oraș mare, cumpărătorul trebuie să aibă domiciliul sau să dovedească dreptul de a-și stabili domiciliul în acea localitate în conformitate cu prevederile Decretului nr. 68/1976. (Prof. dr. Francisc Deak, în Drept civil, Contractele speciale, Dreptul de autor, Dreptul de moștenire, Universitatea din Buc., 1983, p. 54). De asemenea, ar trebui controlat dacă cumpărătorul nu se încadrează în categoriile de persoane care potrivit Decretului nr. 189/1977 nu pot dobândi imobile sau alte bunuri de valoare de la persoane fizice. Se justifică verificarea cumpărătorului întrucât, așa cum s-a stabilit, contractul de vânzare-cumpărare nu este valabil dacă dobânditorul nu este cel indicat în autorizația de înstrăinare. (Trib. Suprem, s. civ. dec. nr. 338/1973, cit., dec. nr. 24/1972, în C.D. 1972, p. 102).

În conformitate cu prevederile art. 15 al. 1 din Decretul nr. 144/1958, cererea pentru eliberarea autorizației, având întreaga documentație legală (actul de proprietate, planul de situație a construcției și a terenului, certificatul cu valoare de asigurare a acesteia etc.) se va rezolva în cel mult 15 zile de la înregistrarea ei.

Eliberarea autorizației nu este un act lăsat la libera apreciere a organului administrației de stat, refuzarea fiind posibilă numai justificat — și deci motivat — adică atunci când acest organ constată că înstrăinarea ar contraveni regulilor de sistematizare, sau ar încălca prevederile legale. (Trib. jud. Satu Mare, dec. civ. nr. 444/1971, în R.R.D. nr. 6/1972, p. 162). Prin urmare, în situația în care nu există motive pentru refuz, organul administrativ este obligat să elibereze autorizația. Un refuz nejustificat s-ar traduce într-o măsură de indisponibilizare, pe cale administrativă și fără temelie legală, a unor bunuri proprietate personală, la stărbirea unui atribut esențial al acestui drept garantat de Constituție. (Marcu Manase, în legătură cu autorizația administrativă pentru înstrăinări imobiliare, în R.R.D. nr. 4/1973, p. 69).

În caz de refuz nejustificat, persoana solicitantă poate să se adreseze instanței judecătorești, în baza Legii nr. 1/1967, pentru ca aceasta să hotărască dacă refuzul este sau nu justificat. S-a statuat că refuzul organului administrației de stat de a elibera autorizația de înstrăinare nu este un act administrativ de planificare și, ca atare, aceasta nu este exceptat de la controlul jurisdicțional al actelor administrative. (Trib. Suprem, în comp. prev. de art. 39 al. 2 și 3 din Legea de organizare judecătorească, dec. nr. 54/1979, în C.D., 1979, p. 298). Dar, nimic nu poate împiedica partea nemulțumită să se adreseze și organului superior celui care a refuzat eliberarea autorizației (deci, comitetului executiv

al consiliului popular județean sau al municipiului București).

Autorizația trebuie să fie neechivocă, clară și fermă. (Trib. Suprem, s. civ. dec. nr. 13/1975, în C.D. 1975, p. 68; dec. nr. 796/1974, în C.D. 1974, p. 93, dec. nr. 1216/1971, în C.D. 1971, p. 50; dec. nr. 296/1970, în C.D. 1970, p. 104). De fapt, ea este materializată, în practică, într-un înscris special, imprimat, tipizat.

Conținutul autorizației nu este reglementat expres de dispozițiile legale. Pornind de la prevederile punctului 7 din Instrucțiunile cu privire la modul și condițiile de eliberare a autorizațiilor de preluare și împărțeală a terenurilor agricole dobândite prin moștenire, aprobate prin Ordinul M.A.I.A. nr. 11/1975 și având în vedere cele subliniate mai sus, socotim că autorizația de înstrăinare a construcției urmează să cuprindă:

- numele, prenumele și domiciliul vânzătorului;
- numele, prenumele, domiciliul, profesia și locul de muncă al cumpărătorului (și al soțului său), menționându-se dacă mai deține sau nu o locuință;
- descrierea construcției și indicarea vecinătăților;
- descrierea terenului pe care este amplasată construcția (cine este proprietar, suprafața, categoria de folosință etc.) și atunci când aparține vânzătorului, precizarea că prin înstrăinare acesta trece în proprietatea statului, urmând ca dobânditorul construcției să primească în folosință, pe durata existenței construcției, terenul necesar;
- menționarea prevederilor schiței de sistematizare ale zonei în care se află construcția (este sau nu în perimetrul construibil, regimul de înălțime etc.);
- precizarea termenului de valabilitate a autorizației;
- mențiunea că s-a achitat taxa legală pentru obținerea acesteia.

Potrivit art. 15 al. 3 și 4 din Decretul nr. 144/1958, autorizația de înstrăinare este valabilă timp de 6 luni de la eliberare. În cazul în care titularul ei a fost împiedicat din motive de forță majoră de a-și valorifica în acest termen autorizația obținută și dacă toate condițiile inițial considerate nu au suferit nici o schimbare, organul care a eliberat-o poate acorda o prelungire a valabilității sale, curgând de la data de la care a încetat împiedicarea, cu încă cel mult 6 luni.

Conform art. 27 din Decretul nr. 425/1981, taxa de eliberare a autorizației este diferențiată, în cuantum de la 200 la 600 lei, în funcție de valoarea la care se face asigurarea prin efectul legii a construcției ce se înstrăinează (pct. 1 și 9). Potrivit prevederilor pct. 13 din Ordinul M.P. nr. 48/1982, în cazul imobilelor proprietate indiviză, taxa pentru eliberarea autorizației de înstrăinare se calculează la valoarea de asigurare ce constituie cota indiviză a fiecărui coproprietar.

Autorizația administrativă de înstrăinare a construcției, fiind emisă de organe ale administrației de stat, este un act administrativ. De altfel, în acest sens este atît literatura juridică, cît și practica instanței supreme. Ca orice act administrativ, ea este supusă regimului juridic administrativ. Dar, deși actul administrativ este, în principiu, revocabil, autorizația de înstrăinare a construcției nu poate fi revocată după încheierea contractului de vânzare-cumpărare în formă autentică, întrucît actul administrativ este dublat de un raport juridic civil, caracterizat prin irevocabilitate, cu excepția obținerii ei prin fraudă sau eroare, situație ce trebuie dovedită. (Trib. Suprem, s. civ. dec. 125/1981, în R.R.D. nr. 9/1981, p. 62).

Alexandru ȚICLEA

Fișier legislativ—contravenții

CONTRAVENȚIILE LA NORMELE LEGALE PRIVIND
FORMULARELE CU REGIM SPECIAL

Reglementare: H.C.M. nr. 1533/1973.

1. **Contravenția:** Nejustificarea formularelor cu regim special primite spre gestionare sau pentru a fi folosite, precum și neevidențierea corectă a acestora. **Sanctiunea:** Amendă 200—800 lei. (Art. 7 alin. 1).

Practică judecătorească

● CALCULAREA PREJUDICIILOR
SUFERITE DE O UNITATE PRIN
CASAREA ÎNAINTE DE TERMEN A
UNUI FOND FIX

O recentă decizie a secției civile a Tribunalului Suprem — decizia nr. 678/1982 — aduce utile și importante precizări nu numai cu privire la întinderea reparării prejudiciului în cadrul răspunderii civile, ci și legat de perioada de timp ce se ia în calcul la stabilirea pagubei. În speță, fondul fix reprezenta un autoturism casat înainte de expirarea duratei de serviciu, ca urmare a unei accidentări cauzată prin infracțiune. Instanța supremă a decis că paguba suferită de unitatea socialistă deținătoare a autoturismului, cuprinde atât valoarea fondului fix la data accidentării (scăzându-se uzura), cit și folosul de care a fost lipsită, datorită casării înainte de termen, deci a scoaterii din uz a autovehiculului respectiv. S-a mai precizat că valoarea lipsei de folosință trebuie calculată pe perioada de la data accidentului până la data expirării duratei de serviciu normale a autoturismului. În acest mod s-a făcut aplicarea corectă a principiului reparării integrale a pagubei în cadrul răspunderii civile. Este de adăugat că nu aceasta ar fi fost soluția legală dacă fapta cauzatoare de prejudicii nu constituia infracțiune. Fapta ilicită săvârșită în legătură cu munca atrage răspunderea materială a autorului, acesta fiind răspunzător numai pentru paguba efectivă, nu și pentru foloasele nerealizate.

● MODIFICAREA CONTRACTULUI DE MUNCĂ

Prin decizia secției civile nr. 131/1982 a Tribunalului Suprem s-au adus unele precizări și s-a făcut o utilă distincție privind legalitatea sau nelegalitatea modificării contractului de muncă. S-a precizat că, în principiu, unitatea nu poate trece în mod definitiv în altă muncă o persoană încadrată, fără consimțământul acesteia.

Reglementări specifice

1. **Contravențiile** se constată și sancțiunile se aplică de către persoanele imputernicite de conducătorul unității să efectueze verificarea modului de gestionare, folosire și evidență a formularelor cu regim special, precum și de către organele de control financiar sau bancar. (Art. 7 alin. 2).

2. **Contravențiilor** la aceste norme le sînt aplicabile dispozițiile Legii nr. 32/1968. (Art. 7 alin. 3).

Notă: În baza prevederilor art. 4 din H.C.M. nr. 1533/1973, M.F. și D.C.S. au emis Normele metodologice nr. 1520 din 10 decembrie 1973 privind gestionarea, folosirea și evidența formularelor cu regim special, publicate în B. Of. nr. 108/1974. N. T.

Cînd însă schimbarea este justificată de o mai bună organizare a muncii, iar interesele celui în cauză privind retribuția și corespunderea (pregătirea) profesională nu sînt atinse, trecerea acestuia în altă muncă corespunzătoare este justificată. În considerentele deciziei se arată că în cazul în care modificarea contractului se referă și la retribuție, măsura luată de unitate este nelegală.

● DESPĂGUBIRI PENTRU DES-
FACEREA DISCIPLINARĂ A CON-
TRACTULUI DE MUNCĂ ÎN CAZUL
CULPEI CONCURRENTE

Prin decizia nr. 21/1982 pronunțată de Tribunalul Suprem în comunerea prevăzută în art. 39 alin. 2 și 3 din Legea nr. 58/1968 s-a concretizat o nouă linie de gândire în materia despăgubirilor datorate de unitate în cazul în care desfacerea disciplinară a contractului de muncă a fost înlocuită de instanță cu o altă sancțiune mai ușoară. S-a decis că în situația dată, pot coexista două culpe concurrente: culpa persoanei căreia i s-a desfăcut contractul de muncă — reînțegrată ulterior în funcție ca urmare a înlocuirii sancțiunii inițiale cu o alta mai ușoară — concretizată în abaterile săvîrșite, și culpa unității, constînd în aprecierea greșită a gravității abaterilor, aplicînd o sancțiune mai severă decît cea care ar fi trebuit aplicată. Într-o astfel de situație, unitatea nu poate fi ținută la plata integrală a despăgubirii, ci numai la o parte din aceasta, corespunzătoare culpei sale.

● CALCULAREA TERMENULUI
PENTRU DESFACEREA CONTRAC-
TULUI DE MUNCĂ ÎN CAZ DE NE-
CORESPUNDERE PROFESIONALĂ

Este cunoscut că în baza art. 130 alin. 3 din Codul muncii, contractul de muncă poate fi desfăcut pentru ne-corespundere profesională (în temeiul art. 130 alin. 1 lit. a din cod), în termen de cel mult o lună de la constatarea, de către conducătorul unității, a împrejurării care constituie motivul

desfacerii. Prin decizia nr. 289/1982 a secției civile a Trib. Suprem s-a decis că termenul fixat de lege curge zi de zi, deoarece necorespunderea profesională are caracter continuu.

● RĂSPUNDEREA PENTRU PA-
GUBELE PRODUSE UNITĂȚII DE
PERSOANELE CONDAMNATE LA
MUNCA CORECȚIONALĂ

Trib. Suprem prin decizia nr. 1563/1982 a secției civile a decis că persoanele în cauză au o răspundere materială. Pentru a ajunge la această concluzie prin decizie se reține că art. 86⁴ Cod pen. prevede că cel în cauză este obligat să îndeplinească în timpul prestării muncii toate îndatoririle persoanelor încadrate în muncă și are drepturile ce revin acestora, cu unele limitări, printre care nu figurează și aceea referitoare la răspunderea materială pentru pagubele cauzate unității. Întrucît răspunderea materială constituie o îndatorire dar și un beneficiu de la care persoanele respective nu au fost înlăturate de art. 86⁴ Cod pen., s-a conchis că cei în cauză răspund material, adică limitat la valoarea efectivă a pagubei.

● CONTRACTELE DE MUNCĂ
ÎNCHIEATE DE C.A.P. CU MUNCI-
TORI CARE NU FAC PARTE DIN
PERSONALUL PROPRIU

În conformitate cu reglementările în vigoare în cadrul cooperativelor agricole de producție prestează munca, alături de membrii C.A.P. și de persoanele T.E.S.A. și alte persoane. Contractele încheiate de C.A.P. cu cei în cauză sînt contracte de muncă, iar nu contracte de prestări de servicii. Prin consecință, secția civilă a Trib. Suprem prin decizia nr. 481/1982 a considerat că litigiile dintre aceste persoane și C.A.P. sînt litigii de muncă, și deci, instanța trebuie să se constituie în complet cu doi asesori populari. Decizia sus amintită reprezintă un criteriu și pentru soluționarea litigiilor de muncă dintre aceste persoane și C.A.P. de către comisiile de judecată. Ele vor soluționa litigiul în complet de 5 membrii potrivit prevederilor art. 7 din Legea nr. 59/1968.

C. J.

FABRICA DE UTILAJE

PIESE DE SCHIMB

— BUCUREȘTI —

Str. Veseliei nr. 5 sector 5

— Codul 762127 —

- Arzător AMAL 1250 — buc. 1
- idem AMAG 200 buc. 4
- Rulmenți seria 1307 K buc. 330
- idem 2218 buc. 80
- 6214 buc. 72
- 1222 buc. 81
- 1315 buc. 151
- 1316 buc. 260
- 1322 buc. 7
- 1320 K buc. 8
- 2205 buc. 32
- 2322 K buc. 4
- 2220 K buc. 9
- Bucși rulmenți H.206 buc. 350
- idem H.312 buc. 300
- H.317 buc. 200
- H.310 buc. 300
- H.308 buc. 200
- H.307 buc. 100
- H.305 buc. 70
- H.306 buc. 100
- H. 211 buc. 100
- H. 2322 buc. 30
- H. 322 buc. 48
- Soclu siguranță 63 A buc. 2200
- Releu TSA 10—6 A buc. 220
- Bobine BWA 250 buc. 50
- Bobine BWA 400 buc. 35
- Buton pătrat comandă buc. 100
- Buton ciupercă buc. 35
- idem reținere buc. 45
- idem buc. 124
- Limitator cod 4486 buc. 6
- Ventilator V.426 Q.5000
- H.100—3×1500 buc. 6
- idem 432 Q.2000 H.283—3×3000 buc. 9
- idem V.454 Q.3500 — 13×13000 buc. 1
- Tablou semnalizare FTA 1872 buc. 3
- Bare aluminiu Ø 30 kg. 167
- Bare hexagon alamă 14+12+19 kg. 53
- Bare aluminiu 40×25 kg. 188
- idem 40×20 kg. 333
- Tablă inox 18 mm kg. 1253
- Teavă inox. 32×2,5 mm ml. 46
- Vopsea ulci gri kg. 250
- Ventil electromagnet buc. 18
- Cot 90° 2 1/2" buc. 174
- Limitator cod 4473 buc. 3
- idem 4470 buc. 5
- Microintrerupător cod 5905 buc. 527
- Patroane AEG 500 A buc. 35
- idem AEF 630 A buc. 26
- Releu TSA 10—2,4 A buc. 106
- Releu curent 10 A buc. 22
- Soclu LF 100 A buc. 188
- Pietre polizor 500×63×203 buc. 56
- idem 500×50×203 buc. 23
- Semering 100×125×12 buc. 75
- idem 38×54×10 buc. 280
- Rulmenți sr. 22310 buc. 27
- idem 22222 K buc. 55

- idem sr. 30205 buc. 43
- Motor electric cu talpă 0,75×1500 buc. 4
- idem 2,2×750 buc. 1
- idem 11×1000 buc. 1
- idem 0,75×1000 buc. 12
- idem 0,4/0,8×750×1500 buc. 3
- idem 0,3×1500 buc. 1
- idem 0,75×3000 buc. 2
- idem 0,37×1000 buc. 4
- idem 0,55×1000 buc. 10
- Reductor RV 13/25—0,75×1500 buc. 5
- idem RV. 17/25—1,5×1500 buc. 3
- Reductor RSO 3 1/50 buc. 1
- idem RSO 3 1/35 buc. 1

INTREPRINDEREA MECANICĂ
VASLUI

Strada Metalurgiei nr. 4
Tel. 983/13.570

OȚEL LAT INOX

- Oțel lat 16×10 W 3355 tone 0,1
- idem 25×5 W 3355 tone 0,5
- idem 30×5 W 4571 tone 0,4
- idem 30×5 W 4571 tone 0,4
- idem 35×5 W 4571 tone 1,6
- idem 40×6 W 4571 tone 0,5
- idem tone 0,1
- idem tone 0,2
- idem 45×6 W 4571 tone 1,0

HEXAGON

- H. 10 W 4571 tone 0,4
- H.10 W 4571 tone 0,6
- H.24 W 4571 tone 0,3

MOTOARE ELECTRICE

- GABARIT 63—80
- MAR 0,06/1500 220 V buc. 71
  - ASI 0,25/1500 2/3 B.3 buc. 423
  - ASI 0,37/1500 2/3 B.3 buc. 8
  - ASI 0,38/750 2/3 B.3 buc. 30
  - ASI 0,37/1000 2/3 B.3 buc. 10
  - ASI 0,37/1500 2/3 B.3 buc. 4
  - ASI 0,55/1000 2/3 B.3 buc. 16
  - ASFM 0,63/1500 2/3 B.3 buc. 3

GABARIT 90—132

- ASI 1,1/750 2/3 B.3 buc. 15
- ASI 1,1/1400 2/3 B.5 buc. 26
- ASI 1,5/1000 2/3 B.3 buc. 95
- ASI 2,2/1500 2/3 B.3 buc. 150
- ASI 2,2/1000 2/3 B.5 buc. 30
- ASI 4/750 2/3 B.3 buc. 25
- ASFM 5/1500 buc. 4
- ASI 5,5/1500 2/3 B.3 buc. 635

GABARIT 160—200

- ASI 11/750 B.3 buc. 20
- ASI 11/1500 3/6 B.5 buc. 50
- ASI 11/7,5×750/1000 buc. 1

GABARIT I.M.E. București

- ASA 0,37/1000 2/3 B.3 buc. 16
- ASA 0,55/1000 buc. 3
- LDE MUF 16,17/3000 buc. 105
- CO 16/2500 B.3 UP 20 buc. 3

MOTOREDUCTOARE

- 2.NA. 16 4/1000 HO.1 buc. 4
- 2.NA. 20 3/750 HO.5 buc. 4
- 3.NA. 1,5/1000 HO.5 buc. 1
- 3.NA. 71 0,75/750 HO.5 buc. 6
- 3.NA. 1,1/1000 HO.5 buc. 2
- 3.NA. 71 1,1/1500 HO.5 buc. 6
- 3.NA. 71 1,1/750 HO.1 buc. 2
- 3.NA. 71 1,5/1500 HO.5 buc. 2
- 2.IA. 16 1,1/1000 HO.1 buc. 2
- 2.IA. 20 1,5/1500 HO.1 buc. 4
- 2.IA. 20 2,2/1000 HO.1 buc. 2
- 2.IA 20 1,1/1000 HO.1 buc. 3
- LA. 16 2,2/1000 HO.1 buc. 1
- 3.LA 71 0,1500 HO.1 buc. 8
- 3.LA 71 0,55/750 HO.1 buc. 3
- 3.LA. 71 0,37/750 HO.1 buc. 2
- 2.LA.20 2,2/1000 HO.5 buc. 3
- 2.LA.16 2,2/1500 HO.5 buc. 1
- 2.LA.16 2,2/1500 HO.5 buc. 5
- 2.LA.20 FM HO.0 buc. 4
- 2.OA.20 5,5/1000 HO.5 buc. 2
- 2.OA.71 1,1/750 HO.5 buc. 17
- 3.OA.71 1,5/1000 HO.5 buc. 1
- 3.RA.71 2,2/750 HO.1 buc. 1
- 2.GA.20 0,75/1000 HO.5 buc. 4
- M.2. VM 100 31,25/2,2/1000 F.232 buc. 3
- M.2. VM 80 31,25/1,5/1500 F.232 buc. 11
- 2.H. 180—8—6 buc. 1
- 2.H.750—25—0 buc. 1

RULMENȚI

- NU 222 buc. 100
- NU 226 MA buc. 150
- NUP 240 MA buc. 50
- NU 1022 MA buc. 500
- 1311 buc. 60
- 200 buc. 255
- 2207 2 RS buc. 400
- 2213 KC.5 buc. 656
- 2213 KC.5 buc. 176
- 2218 buc. 7
- NN 3056 KP.51 buc. 8
- NA 4905 buc. 100
- 6005 ZZ. buc. 20
- 6005 ZZ. buc. 300
- 6022 buc. 50
- 6026 buc. 16
- 6030 buc. 4
- 6222 buc. 50
- 6234 MB buc. 78
- 6234 MB buc. 222
- 6315 buc. 100
- 6315 buc. 100
- 6304 UG buc. 300
- 6304 TS buc. 300
- 6403 buc. 2000
- 6406 buc. 5000
- 6407 buc. 3000
- 16006 buc. 3000
- 22216 W 33 C.3 buc. 50
- 22216 C.6 buc. 60
- 22216 C. buc. 259
- 22216 C.C 3 buc. 310
- 22252 buc. 2
- 22304 buc. 20
- 22311 C. buc. 1925
- 22320 C buc. 3
- 22320 buc. 30
- 22324 buc. 7
- 23028 buc. 50